

ПОЛТАВСЬКА ОБЛАСНА РАДА**Р І Ш Е Н Н Я*****Про Комплексну програму розвитку малого та середнього підприємництва
у Полтавській області на 2021 – 2023 роки***

Керуючись пунктом 16 частини 1 статті 43, пунктом 1 частини 1 статті 44 Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні", статтею 9, 10 Закону України «Про розвиток та державну підтримку малого та середнього підприємництва в Україні», з метою створення сприятливих умов ведення бізнесу, покращення показників економічного розвитку області, підвищення рівня зайнятості населення, поліпшення та удосконалення інфраструктури підтримки підприємництва, фінансової підтримки та ресурсного забезпечення,

ОБЛАСНА РАДА ВИРІШИЛА:

1. Затвердити Комплексну програму розвитку малого та середнього підприємництва у Полтавській області на 2021 – 2023 роки (додається на 21 аркуші).
2. Організацію виконання цього рішення покласти на Департамент економічного розвитку, торгівлі та залучення інвестицій Полтавської обласної державної адміністрації, контроль за його виконанням – на постійну комісію обласної ради з питань бюджету та управління майном.

**ГОЛОВА
ОБЛАСНОЇ РАДИ**

О. БЛЕНЬКИЙ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення

сесії обласної ради восьмого
скликання
2020 №

**КОМПЛЕКСНА ПРОГРАМА
РОЗВИТКУ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО
ПІДПРИЄМНИЦТВА
У ПОЛТАВСЬКІЙ ОБЛАСТІ
НА 2021-2023 РОКИ**

ЗМІСТ

	Вступ	4
	Паспорт Програми	6
I.	Аналіз сучасного стану розвитку МСП регіону, проблеми та пріоритети розвитку підприємництва.....	7
II.	Цілі та завдання для забезпечення позитивного бізнес клімату в області та успішного розвитку підприємництва.....	9
1.	Територія сприятливих умов ведення бізнесу	
1.1.	Покращення бізнес-клімату.....	9
1.2.	Полегшення доступу до фінансових ресурсів.....	9
1.3.	Популяризація культури підприємництва.....	10
2.	Конкурентоспроможне мале і середнє підприємництво	
2.1.	Розвиток бізнес-компетенцій.....	12
2.2.	Ефективна бізнес інфраструктура.....	12
2.3.	Сталий розвиток креативних індустрій та туризму.....	13
3.	Нові ринки збуту	
3.1.	Підвищення ділової активності підприємців.....	15
3.2.	Розвиток екоспрямованого підприємництва.....	15
3.3.	Сприяння експорту / інтернаціоналізації МСП.....	16
III.	Фінансове забезпечення.....	17
IV.	Моніторинг виконання Програми.....	18
V.	Перелік напрямів та дій з реалізації Програми.....	19

Перелік скорочень

МСП – мале та середнє підприємництво

АПК – агропромисловий комплекс

ВВП – валовий внутрішній продукт

ВНЗ – вищі навчальні заклади

ВРП – валовий регіональний продукт

ФОП – фізична особа підприємець

ВСТУП

Підприємництво – є основою економічного і соціального розвитку, вирішення соціальних проблем, подолання бідності та забезпечення високого рівня життя громадян.

Основними тенденціями розвитку підприємництва в Україні є:

територіальне розповсюдження підприємництва, зростання кількості юридичних осіб та індивідуальних підприємців;

зрощення капіталу вітчизняних і зарубіжних підприємців;

інтенсивний розвиток комерційного підприємництва при незначному розвитку виробничого підприємництва;

розширення сфери послуг (консультативні, юридичні, страхові, транспортні, туристичні, готельні, охоронні та ін.)

Наразі перед підприємництвом стоять такі важливі завдання як розширення структури пропозицій на внутрішньому ринку товарів та послуг, створення ефективного конкурентного середовища, стимулювання інноваційного розвитку, активізація підприємницької ініціативи населення, створення додаткових робочих місць та підвищення гнучкості зайнятості.

При цьому невід’ємними складовими сучасного підприємництва є малий та середній бізнес. Частка обсягу реалізованої продукції (робіт, послуг) малими підприємствами у загальному обсязі реалізованої продукції (робіт, послуг) в області на початок 2019 року становила 15,8 %. відсотка, середніми відповідно – 35,6%, ФОП – 8,1%.

Проте, у порівнянні з розвинутими країнами рівень підприємницької діяльності є недостатнім та потребує суттєвого покращення. Потенціал підприємництва не може реалізуватися повною мірою в області через несприятливе економічне та правове середовище щодо ведення підприємницької діяльності. Про це свідчать результати регіонального рейтингу ведення бізнесу (*Doing Business*).

Рейтинг легкості ведення бізнесу, дозволяє визначити якість правил регулювання підприємницької діяльності, що підвищують чи обмежують ділову активність, та їх застосування у регіонах України. Вищі оцінки у індексі свідчать про краще та простіше регулювання бізнесу, а також сильніший захист прав власності. За регіональним рейтингом *Doing Business* Полтавська область знаходиться на 13 місці (294 бали). Четвірка лідерів: Вінницька область (334 бали), Івано-Франківська (332 бали), Житомирська (313 балів), м. Київ (311 балів).

Оцінка легкості ведення бізнесу, яка здійснюється за шістьма показниками, зокрема створення підприємства (16 місце), одержання дозволів на будівництво (25 місце), оформлення земельної ділянки (4 місце), приєднання до електромереж (5-6 місце), сплата місцевих податків (9-14 місце), надання електронних сервісів (16-20 місце), зазначає проблемні напрямки, які потрібно коригувати та розвивати.

Діловий клімат Полтавщини є більш сприятливим для підприємництва, ніж в інших регіонах. Перелік найбільш гострих проблем, які обмежують зростання бізнесу в регіоні, збігаються із загальноукраїнськими. Крім того, загальна незахищеність бізнесу, непрофесійний менеджмент МСП і організаційно слабкі бізнес-об'єднання також сповільнюють розвиток сектору МСП області.

У 2020 році цей перелік доповнено складною епідеміологічною ситуацією у країні, пов'язаною із поширенням коронавірусної інфекції COVID-19, що наразі обумовлює процеси уповільнення розвитку економіки, падіння світових цін на основні товари українського експорту, девальвацію валют, стрес на світових фінансових ринках.

У зв'язку з цим, Урядом переглянуто основні прогностичні макроекономічні показники на 2020 рік (падіння ВВП - 4,8%, інфляція - 11,6%; рівень безробіття - 9,4%; падіння середньої зарплати - 4,5% до 10,7 тис. грн.; падіння експорту - 5,5%, падіння імпорту - 10%).

Темпи зростання малого підприємництва в регіоні свідчать про його достатній внутрішній потенціал, а результати аналізу розвитку в умовах ринкових реформ - про необхідність формування та проведення регіональної політики щодо підтримки малого підприємництва, що відповідає стратегічним векторам розвитку економіки області.

Комплексна програма розвитку малого та середнього підприємництва Полтавської області на 2021-2023 роки розроблена на підставі Законів України «Про Національну програму сприяння розвитку малого підприємництва в Україні», «Про розвиток і державну підтримку малого та середнього підприємництва в Україні», «Про засади державної регіональної політики», з урахуванням проєкту Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2027 року: «Розвиток та єдність, орієнтовані на людину» та «Стратегії розвитку Полтавської області на 2021 – 2027 роки».

Для розробки проєкту Програми розвитку малого та середнього підприємництва Полтавської області на 2021-2023 роки розпорядженням голови облдержадміністрації була створена відповідна робоча група, до якої увійшли представники структурних підрозділів облдержадміністрації (7), Полтавської торгово-промислової палати (1), представники бізнесу (2). Проведено обговорення напрацьованих пропозицій та консультації з представниками депутатського корпусу Полтавської обласної ради.

З метою забезпечення сталого розвитку області, створення сприятливого середовища для розвитку малого і середнього підприємництва, підвищення рівня інноваційної та інвестиційної активності регіону, робота була спрямована на розвиток смарт-спеціалізації Полтавщини, визначену у проєкті Стратегії розвитку малого та середнього підприємництва у Полтавській області на 2021-2027 роки. Для цього на засідання робочої групи були запрошені науковці, представники бізнесу, громадськості та органів місцевого самоврядування.

Паспорт Програми

1.	Ініціатор розроблення програми	Полтавська обласна державна адміністрація та Полтавська обласна рада
2.	Дата і номер розпорядчого документу органу виконавчої влади про розроблення проекту програми	Закони України: «Про місцеві державні адміністрації», «Про Національну програму сприяння розвитку малого підприємництва в Україні», «Про розвиток і державну підтримку малого та середнього підприємництва в Україні», «Про засади державної регіональної політики», з урахуванням Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2027 року: «Розвиток та єдність, орієнтовані на людину» та «Стратегії розвитку Полтавської області на 2021 – 2027 роки».
3.	Розробник програми	Департамент економічного розвитку, торгівлі та залучення інвестицій Полтавської обласної державної адміністрації
4.	Співрозробники програми	-
5.	Відповідальний виконавець програми	Департамент економічного розвитку, торгівлі та залучення інвестицій Полтавської обласної державної адміністрації
6.	Учасники Програми	Департамент економічного розвитку, торгівлі та залучення інвестицій Полтавської обласної державної адміністрації, ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі», Полтавська державна аграрна академія, Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», ГС «Підприємці Полтавщини», ГС «Полтавська асоціація бізнесу», ДП «Полтавастандартметрологія», ГС «Соціальне підприємство «Навчально-виробничий центр», ГО «Інша жінка»
7.	Термін реалізації Програми	2021-2023 роки
8.	Загальний орієнтовний обсяг фінансових ресурсів, необхідних для реалізації Програми, в т.ч.:	7760 тис. грн
	Кошти обласного бюджету, за роками тис. грн	2021 рік -1900 2022 рік -2930 2023 рік -2930

**Виконувач обов'язків директора
Департаменту економічного розвитку,
торгівлі та залучення інвестицій
Полтавської обласної державної
адміністрації**

О. ОНУПКО

I. Аналіз сучасного стану розвитку МСП регіону, проблеми та пріоритети розвитку підприємництва

Підприємництво є надзвичайно важливим для забезпечення сталого економічного розвитку регіону і виконує в економіці області важливі функції щодо забезпечення зайнятості населення та створення нових робочих місць, активізації інноваційних процесів, швидкого насичення ринку товарами та послугами.

В області працює 11424 малих і середніх підприємств (що на 4,4% більше ніж у 2018 році), зокрема малих – 10753, що на 4% більше, ніж у попередньому році та середніх – 671, що на 12% більше, ніж у 2018 році.

Малим і середнім бізнесом реалізовано 59% продукції від загальнообласного обсягу. За останніми даними фінансовий результат до оподаткування по більшості середніх та малих підприємствах був позитивний, зокрема 76% середніх підприємств та 76,7% малих підприємств отримали прибуток. У секторі малого і середнього підприємництва працює 86% усіх найманих осіб, які працюють в основному в промисловому секторі, сільському господарстві, торгівлі та будівництві.

Серед регіонів України область посідає 3 місце за кількістю суб'єктів середнього підприємництва у розрахунку на 10 тис. осіб наявного населення (після м. Києва (13 підприємств) та Київської області (6 підприємств), маючи однакові показники з Дніпропетровською, Харківською та Чернігівською областями – 5 підприємств.

За здійсненим онлайн опитуванням підприємців Полтавщини Головними чинниками, які заважають розвитку бізнесу є:

занадто високі ціни на енергоносії та низька енергоефективність (45% відповідей);

дефіцит кваліфікованої робочої сили, плинність кадрів;

брак обігових коштів;

висока вартість сировини та матеріалів;

надмірний регуляторний тиск;

відсутність доступного, довготривалого фінансування та високі ставки за кредитами;

зростання витрат на виробництво.

Суб'єкти господарювання основними загрозами на шляху розвитку малих та середніх підприємств області зазначили зношеність основних фондів, високий рівень монополізму в транспортній та енергетичних сферах та територіальну диференціацію. Діяльність майже половини МСП регіону (51,1%) обмежена власним регіоном.

Метою програми є створення сприятливих умов для відкриття, ведення і зростання бізнесу та розкриття потенціалу МСП.

Для розвитку малого та середнього підприємництва в Полтавській області необхідно вирішити такі завдання:

сприяння розвитку малого та середнього підприємництва (далі – МСП), створення стабільного та сприятливого середовища для започаткування і ведення підприємницької діяльності;

сприяння реалізації державної підтримки мікро- та малого підприємництва: реалізація державної програми «Доступні кредити: 5-7-9%»;

підтримка створення об'єктів інфраструктури сприяння малого та середнього підприємництва (бізнес-інкубаторів, коворкінг-центрів, центрів підтримки бізнесу, стартап-центрів тощо);

поширення створення центрів підтримки підприємництва на базі ЦНАП у вигляді безкоштовного отримання інформації та консультацій для підприємців, а також для осіб, які планують започаткувати власну справу/отримати фінансування;

методична, правова і фінансова підтримка у розвитку експортоорієнтованих малих та середніх підприємств;

підтримка розвитку соціального підприємництва;

ведення прозорої регіональної політики сприяння розвитку МСП;

координація дій органів влади на регіональному (місцевому) рівні та ефективне використання наявних фінансових ресурсів;

ведення конструктивного діалогу влади та суб'єктів господарської діяльності з питань розвитку й функціонування МСП;

методологічна та консультативна допомога у запровадженні нових видів продукції, використання нових технологій та нових методів управління підприємством;

сприяння у підготовці кадрів для сфери малого та середнього підприємництва.

сприяння залученню молоді до підприємництва, що базується на знаннях, інтелекті, інноваціях (ІТ, виробництво тощо);

II. Цілі та завдання для забезпечення позитивного бізнес клімату в області та успішного розвитку підприємництва

1. Територія сприятливих умов ведення бізнесу

1.1 Покращення бізнес-клімату

Покращення якості ділового середовища, зменшення регуляторного навантаження на бізнес, стимулювання розвитку конкурентоспроможності та інноваційних технологій створюють сприятливі умови для розвитку бізнесу та залучення інвестицій в економіку області.

Налагодження діалогу між владою бізнесом та об'єднаннями підприємців та напрацювання нових рішень щодо розвитку підприємництва в регіоні.

Основні завдання, які потрібно вирішити

покращення рівня інтерактивності та інформаційного наповнення сайтів місцевих органів влади;

проведення регулярних консультацій між місцевою владою та бізнесом, об'єднаннями підприємців з актуальних питань ведення бізнесу тощо

налагодження дієвих зв'язків шляхом запровадження регулярних робочих зустрічей з регіональною Торгово-промисловою палатою України задля розвитку МСП регіону, бізнес асоціаціями;

здійснення заходів щодо розширення переліку адміністративних послуг, що надаються в електронній формі.

створення єдиного інформаційного ресурсу (сторінки на вебсайті) для суб'єктів підприємництва

проведення дня відкритих дверей на успішних підприємствах регіону

запровадження навчальних програм ВУЗів відповідно до потреб бізнесу, передусім підготовка спеціалістів актуальних професій

сприяння діяльності об'єктів інфраструктури підтримки малого та середнього підприємництва (бізнес-інкубаторів, коворкінг-центрів, центрів підтримки бізнесу, стартап-центрів тощо).

впровадження освітніх програм з підприємництва у школах та закладах вищої освіти, доступне (безоплатне) навчання для підприємців з використанням можливості безкоштовної онлайн-школи "Дія. Бізнес"

1.2 Полегшення доступу до фінансових ресурсів

Мале і середнє та мікро підприємництва для свого розвитку потребує залучення фінансових потоків на поповнення обігових коштів під невеликі проценти. Урядова програма, що почала діяти з лютого 2020 року, «Доступні кредити 5,7,9%» надає можливість бізнесу отримати пільгові кредити на придбання техніки, комерційних автомобілів, а також можливості рефінансування кредитів.

Налагодження співпраці органів виконавчої влади з банківськими

установами надасть можливість більш повно задовольнити потреби малого і середнього підприємництва у фінансуванні на доступних умовах.

Фінансова підтримка підприємців, що успішно реалізовувалась відповідно Комплексної програми розвитку малого та середнього підприємництва у Полтавській області на 2017-2020 роки, набула широкої популярності серед підприємців.

Надання фінансової підтримки залишається актуальним і на сьогодні.

Фінансова підтримка буде здійснюватися відповідно до Порядку відбору бізнес-проектів, який затверджується розпорядженням голови облдержадміністрації. Переможців визначає конкурсний комітет з відбору бізнес-проектів, який затверджується відповідним розпорядженням голови облдержадміністрації. Розпорядником коштів є Департамент економічного розвитку, торгівлі та залучення інвестицій облдержадміністрації.

Зазначена ціль може бути реалізована шляхом реалізації наступних заходів:
 сприяння забезпеченню виконання державних програм фінансової підтримки мікро- та малого підприємництва, зокрема «Доступні кредити 5,7,9»;
 здійснення фінансово-кредитної підтримки МСП на часткове відшкодування суми кредиту за умови створення нових робочих місць відповідно до затвердженого Порядку надання фінансово-кредитної підтримки;
 підвищення рівня інформаційного забезпечення про діючі програми підтримки як на державному, так і регіональному рівнях;
 надання допомоги підприємцям-початківцям стосовно підготовки документів для отримання фінансово-кредитної підтримки;
 сприяння створенню регіональної мережі неформальних інвесторів (бізнес-ангелів).

1.3 Популяризація культури підприємництва

Це завдання спрямоване на перспективу і полягає у створенні умов для формування позитивного іміджу підприємця, популяризації підприємницької діяльності, заохочення до бізнесу різних категорій громадян, насамперед молоді, ВПО, учасників АТО, осіб з інвалідністю.

Набуває широкого застосування соціальне підприємництво.

Полтавщина є одним із перших регіонів України, де зароджувалось соціальне підприємництво, в класичному його вигляді, що успішно розвивається й наразі, залучаючи нові інвестиції, створюючи нові робочі місця, вирішуючи соціальні та екологічні проблеми громад. Експерти та консультанти соціального підприємництва – є практиками створення та впровадження цього досвіду в інших регіонах країни.

В умовах активного впровадження процесу децентралізації в нашій країні, значна частина завдань перебуватиме у площині соціальної сфери, де саме соціальне підприємництво може стати ефективним інструментом у вирішенні локальних соціальних викликів та актуальних проблем громад, при

цьому створюючи нові робочі місця, генеруючи потужні фінансові капітали та інвестиції, як в місцеві, так і в обласний та державний бюджети.

Сьогодні на Полтавщині успішно працює громадська спілка «Соціальне підприємство «Навчально-виробничий центр», діяльність якого спрямована на працевлаштування осіб, які опинились в скрутних життєвих обставинах та звільнилися з місць позбавлення волі. Цей досвід має позитивний результат та поширюється на територію України.

Для створення сприятливих умов для розвитку підприємництва вперше створюємо Бізнес хаб - простір з доступом до широкого кола послуг підтримки підприємців — як початківців, так і власників існуючих бізнесів, для сприяння зростанню мікро- та малого бізнесу через консультування з розвитку та ведення бізнесу, бухгалтерського обліку, цифрової грамотності, забезпечення комунікаційного простору. Матеріально технічна підтримка проєкту здійснюється за рахунок обласного бюджету, при цьому розпорядником коштів є Департамент економічного розвитку, торгівлі та залучення інвестицій облдержадміністрації.

Для мотивації учасників АТО/ООС та членів їх сімей до започаткування власної справи запроваджуємо конкурс «Мій бізнес», який надасть можливість представникам вказаної категорії населення опанувати бізнес планування та отримати консультаційну та фінансову підтримку.

Зазначений конкурс буде проводитись згідно відповідного Порядку проведення конкурсу, затвердженого розпорядженням голови облдержадміністрації. Рішення про надання підтримки приймає конкурсний комітет, які затверджується відповідним розпорядженням голови облдержадміністрації. Розпорядником коштів є Департамент економічного розвитку, торгівлі та залучення інвестицій облдержадміністрації.

Зазначена ціль може бути реалізована шляхом реалізації заходів:

сприяння розвитку соціального підприємництва, зокрема в частині вивчення можливостей запровадження та функціонування соціальних підприємств для працевлаштування вразливих категорій громадян, в тому числі внутрішньо переміщених осіб та учасників антитерористичної операції,

запровадження транзитних робочих місць для молоді з метою набуття нею досвіду, механізму стимулювання сільськогосподарських виробників для працевлаштування сільського населення;

розвиток соціального шкільного підприємництва;

підтримка підприємницьких ініціатив жінок;

залучення успішних підприємців до проведення безкоштовних професійних навчань, тренінгів;

сприяння діяльності Бізнес-хабу;

залучення широкого кола населення до підприємницької діяльності та забезпечення самозайнятості.

2. Конкуренстоспроможне мале і середнє підприємництво

2.1 Розвиток бізнес-компетенцій

Напрям «Розвиток бізнес-компетенцій» містить заходи, спрямовані на отримання знань, вмінь як з основ підприємницької діяльності для широкого кола зацікавлених осіб, які бажають займатися підприємницькою діяльністю, а також тематичні навчальні активності для діючих підприємців та підприємців початківців.

Залучення до співпраці обласного центру зайнятості для проведення спільних навчань та заходів.

Для популяризації підприємництва та стартап руху, формування сучасної системи підтримки та стимулювання бізнесу щодо впровадження інновацій запроваджуємо проведення конкурсу «StartUP Poltava Region».

Конкурс буде проводитись відповідно до затвердженого розпорядженням голови облдержадміністрації Порядку та конкурсної комісії. Учасники конкурсу представляють свою ідею та презентаційні матеріали. Переможці отримують винагороди.

Зазначена ціль може бути реалізована шляхом реалізації заходів:

забезпечення проведення широкого інформування щодо проведення конкурсу «StartUP Poltava Region»;

розвиток партнерства між бізнесом та закладами освіти шляхом проведення спільних заходів, поширення інформації про успішні практики молодіжного підприємництва, проведення відкритих лекцій та інформаційних подій для молоді за участі успішних підприємців Полтавщини;

організація підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів для сфери малого підприємництва;

залучення до підприємницької діяльності соціально незахищених категорій населення (інвалідів, жінок, молоді, звільнених у запас військових)

профорієнтаційна підготовка та перепідготовка кадрів;

підтримка та розвиток підприємницької діяльності у сільській місцевості.

2.2 Ефективна бізнес інфраструктура

Інституції підтримки підприємництва є інструментами стимулювання економічного зростання, що мають на меті формування сприятливих умов для започаткування і розвитку підприємництва, а також роблять значний внесок у розвиток регіону. Для стимулювання підприємницької діяльності, важливо забезпечити умови для передачі знань, створення нових продуктів і послуг (інновацій), а також для підвищення конкурентоспроможності малого та середнього підприємництва.

Інфраструктура підтримки підприємництва виконують ці функції, надаючи професійні послуги, полегшуючи доступ до джерел фінансування, забезпечують передачу знань і навичок, необхідних для успішного старту підприємницької діяльності, надають інформацію, потрібну для прийняття

рішень, пов'язаних із започаткуванням або плануванням зростання і розвитку бізнесу.

В області діють бізнес-інкубатори при вищих навчальних закладах, які допомагають у появі нового бізнесу та надають йому підтримку на початкових етапах роботи. Особливої уваги потребує підтримка бізнесу молоді та жінок, які є найбільш вразливими на ринку. Бізнес-інкубатори забезпечують стартапи необхідними послугами та підтримкою, поки вони не будуть готові увійти в конкурентне бізнес-середовище. Це проведення навчань, надання консультативної допомоги.

Фонди підтримки підприємництва, створені при органах місцевого самоврядування сприяють розвитку підприємництва та дають можливість залучити фінансові ресурси. На території області діють 16 фондів підтримки підприємництва.

Бізнес-об'єднання є також інституціями підтримки підприємництва в питаннях надання консультацій, навчання, проведення бізнес-зустрічей, налагодження ділових контактів, відстоювання інтересів своїх членів у взаємодії з органами влади. Полтавська асоціація бізнесу (ПАБ) є майданчиком для обміну досвідом і знаннями. Мета ПАБ – створення гідних умов для молодих бізнесменів, зменшення відтоку кваліфікованих кадрів. ПАБ організовує лекції, тренінги, бізнес-тури на успішні підприємства, інформування про вихід нових продуктів для бізнесу, відвідування конференцій та виставок. Обласна влада співпрацює з ПАБ у напрямку напрацювань щодо усунення адміністративних бар'єрів та створення сприятливих умов для ведення та зростання бізнесу.

Для сприяння участі громадськості у формуванні та реалізації суспільної політики утворено консультаційно-дорадчий орган - регіональну раду підприємців при облдержадміністрації.

Налагоджена співпраця з Полтавською торгово-промисловою палатою. із метою сприяння розвитку економіки, створенню вигідних умов для підприємницької діяльності, всебічному розвитку всіх видів підприємництва, науково-технічних і торговельних зв'язків з підприємцями інших країн.

Зазначена ціль може бути реалізована шляхом реалізації заходів:

- сприяння діяльності бізнес –інкубаторів,
- налагодження співпраці зі стартап школами
- організація комунікаційного простору з бізнес асоціаціями
- залучення Полтавської торгово-промислової палати до співпраці та широкого інформування через вебсайт про нові можливості для бізнесу.

сприяння у розвитку інфраструктури підтримки МСП в районах і містах області.

2.3 Сталий розвиток креативних індустрій та туризму

Область має значний туристичний потенціал, зумовлений особливостями історичного розвитку, національно-культурною спадщиною, специфічною архітектурою, природними об'єктами, наявністю потенційно брендівих

туристичних продуктів, заповідними територіями.

Креативність є ключовим вектором для суспільства, заснованого на знаннях та економіці, що робить свій внесок у мікро-, малий та середній бізнес, культуру, мистецтво, а також всі сфери суспільного життя, що сприяє стабільному розвитку туристичної дестинації.

Креативні індустрії впливають на формування доходів бюджету, створення додаткових робочих місць, експортні надходження, інвестиційну привабливість, розвиток інтелектуального капіталу, всебічний розвиток внутрішнього туризму на Полтавщині.

Зазначена ціль може бути реалізована шляхом реалізації заходів:

сприяння розповсюдженню інформації щодо діяльності МСП у сфері рекреаційного/реабілітаційного туризму

стимулювання розвитку «зеленого» туризму, рекреаційного та реабілітаційного туризму;

проведення заходів з популяризації місцевих рекреаційних зон;

забезпечення стимулювання та підтримки молодіжного підприємництва у креативних індустріях шляхом підвищення рівня компетентності, розширення системи наставництва;

створення сприятливих умов для започаткування і розвитку бізнесу у галузях, пов'язаних із залученням та обслуговуванням туристів;

сприяння створенню осередків розвитку туристичної сфери (центрів, хабів, платформ, агенцій, мереж тощо) на місцевому та обласному рівні;

участь у грантових проектах, що підтримують розвиток креативних індустрій;

розвиток креативних індустрій через призму просування місцевих традицій;

створення «комунікативних онлайн майданчиків», що поєднують функції культурного виробництва та культурного споживання;

сприяння участі МСП у виставкових заходах в Україні та за її межами

3. Нові ринки збуту

3.1. Підвищення ділової активності підприємців

За опитуванням підприємців для підвищення ділової активності підприємців потрібно зменшити регуляторний тиск, адміністративні бар'єри, та забезпечити:

- спрощення доступу до природних, енергетичних та інших ресурсів, необхідних для забезпечення діяльності підприємців;

- постійне оновлення інформації про вільні площі (ділянки), які можуть використовуватися бізнесом;

- полегшення процедур підключення МСП до електричних та інших мереж у частині повноважень органів місцевої влади;

- проведення інформаційно-просвітницьких кампаній, зокрема тренінгів, в тому числі в онлайн режимі;

- залучення до співпраці бізнес-асоціацій та громадських організацій підприємців;

- розміщення корисної інформації на порталі для підприємців та соціальних мережах, забезпечивши онлайн зв'язок з проблемних питань;

- сприяння розвитку підприємництва у сільській місцевості (фермерські господарства, сільськогосподарські кооперативи тощо);

- формування промоційних каталогів продукції вітчизняних виробників;

- залучення суб'єктів малого і середнього підприємництва до участі в українських та міжнародних форумах, семінарах, конференціях, виставках, ярмарках;

- створення умов для активного просування та підтримки місцевого виробника шляхом розбудови міжнародних економічних зв'язків.

3.2 Розвиток екоспрямованого підприємництва

Сучасний стан суспільства формується на основі глобальної екологізації, що є фундаментом його стійкого розвитку. Бізнес, що є екологічно орієнтованим виступає одним із перспективних шляхів покращення екологічного стану, вирішення проблем раціонального використання природних ресурсів та підвищення добробуту громадян. Екологічне підприємництво є формою підприємницької діяльності, що спрямоване на задоволення еколого-економічних потреб за рахунок продуктів, у загальній корисності яких визначальне значення має екологічна корисність. На сьогодні цей сегмент невеликий і включає у себе продукти екологічного підприємництва, зокрема це широкий спектр товарів та послуг: розробка та продаж енерго- та ресурсозберігаючих технологій; переробка відходів; виробництво екологічно чистих продуктів харчування та інших товарів; екотуризм та створення екоресторанів.

Зазначена ціль може бути реалізована шляхом реалізації заходів:

надання консультаційної та інформаційної допомоги для розвитку нових сфер бізнесу;

створення онлайн туристичного центру із зазначенням туристичних локацій та екозон для відпочинку;

надання фінансової підтримки підприємствам, які активно здійснюють еко- та енергоефективний спосіб ведення діяльності, утилізують відходи та впроваджують заходи запобігання негативному впливу на навколишнє природне середовище;

проведення професійної підготовки МСП з питань запровадження нових технологій, охорони навколишнього природного середовища, здоров'я і безпеки;

проведення інформаційно-просвітницьких кампаній, зокрема тренінгів та мотиваційних зустрічей з органами місцевого самоврядування, громадського сектору, суб'єктами господарської діяльності щодо впровадження соціально відповідального бізнесу, заохочення до свідомого вибору доброчесної поведінки.

3.3. Сприяння експорту / інтернаціоналізації МСП

Для забезпечення гідної ідентифікації Полтавщини у міжнародному співтоваристві шляхом проведення промоцій щодо економічного, інвестиційного, інноваційного потенціалу та стабільності регіонального бізнес-клімату серед вітчизняних та іноземних партнерів на основі системного маркетингу та створення промоційного продукту.

Зазначена ціль може бути реалізована шляхом реалізації заходів

просування інформації про місцевого виробника на українському та світових ринках.

участь МСП у виставкових заходах в Україні та за її межами;

створення та поширення якісних інформаційних продуктів щодо виробників Полтавщини.

формування бази інвестиційних пропозицій;

формування промоційних каталогів продукції вітчизняних виробників;

залучення суб'єктів малого і середнього підприємництва до участі у українських та міжнародних форумах, семінарах, конференціях, виставках, ярмарках;

створення сприятливих умов для активного просування та підтримки місцевого виробника шляхом розбудови міжнародних економічних зв'язків.

III. ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОГРАМИ

Фінансування заходів Програми в процесі їх реалізації здійснюється за рахунок коштів обласного бюджету, залучених коштів міжнародних організацій та фондів підтримки підприємництва, власних коштів юридичних та фізичних осіб – співвиконавців Програми, вкладів вітчизняних та іноземних інвесторів, інших джерел фінансування, не заборонених чинним законодавством.

Фінансове забезпечення заходів Програми з обласного бюджету здійснюється в межах бюджетних призначень, передбачених на відповідний рік.

Обсяг фінансування уточняється щороку при формуванні проєктів місцевих бюджетів на відповідний бюджетний період у межах видатків, передбачених головному розпорядникові бюджетних коштів, відповідальному за виконання завдань і заходів Програми.

IV. МОНІТОРИНГ ТА ПЕРЕГЛЯД ПРОГРАМИ

Виконавчі органи міської ради, установи, організації, громадські організації підприємців міста, бізнес-асоціації, відповідальні за здійснення запланованих Програмою заходів, забезпечують їх реалізацію в повному обсязі та у визначені терміни.

Організаційний супровід та координація діяльності щодо виконання Програми здійснюється Департаментом економічного розвитку, торгівлі та залучення інвестицій облдержадміністрації.

Контроль за виконанням Програми здійснюється обласною державною адміністрацією та постійною комісією обласної ради з питань бюджету та управління майном.

Основні форми контролю за реалізацією заходів та досягнень показників Програми:

звітність установ і організацій, що безпосередньо приймають участь у виконанні заходів Програми, про стан її виконання інформують Департамент економічного розвитку, торгівлі та залучення інвестицій Полтавської облдержадміністрації;

обговорення стану та проблем реалізації Програми на засіданнях колегії Департаменту економічного розвитку, торгівлі та залучення інвестицій облдержадміністрації;

проведення моніторингу та надання узагальненої звітності про хід реалізації Програми керівництву облдержадміністрації та постійній комісії обласної ради з питань бюджету та управління майном.

V. Перелік напрямів та дій з реалізації Програми

№	Назва напрямку та перелік дій	Відповідальні за виконання	Строк виконання, роки	Орієнтовні обсяги фінансування, тис. грн		
				всього	обласний бюджет	інші джерела
1. Територія сприятливих умов ведення бізнесу						
1.1	Сприяння забезпеченню інформаційного наповнення сайтів місцевих органів влади корисною інформацією для МСП	Департамент економічного розвитку, торгівлі та залучення інвестицій Полтавської облдержадміністрації, РДА, органи місцевого самоврядування	2021-2023	Не потребує фінансування		
1.2	Здійснення інформування про безоплатне навчання для підприємців з використанням можливості безкоштовної онлайн-школи «Дія. Бізнес»	Департамент економічного розвитку, торгівлі та залучення інвестицій Полтавської облдержадміністрації, РДА, органи місцевого самоврядування	2021-2023	Не потребує фінансування		
1.3	Сприяння створенню єдиної інформаційної сторінки для суб'єктів підприємництва	Департамент економічного розвитку, торгівлі та залучення інвестицій Полтавської облдержадміністрації, громадські організації бізнесу	2021-2023	Не потребує фінансування		
1.4	Сприяння реалізації державних програм щодо фінансової підтримки МСП, зокрема програми «Доступні кредити 5,7,9»	Департамент економічного розвитку, торгівлі та залучення інвестицій Полтавської облдержадміністрації	2021-2023	Не потребує фінансування		
1.5	Організація та проведення «Дня підприємця»	Департамент економічного розвитку, торгівлі та залучення інвестицій Полтавської облдержадміністрації	2021-2023	190,0	190,0	-
			2021	50,0	50,0	-
			2022	70,0	70,0	-
			2023	70,0	70,0	-
1.6	Здійснення фінансово-кредитної підтримки МСП на часткове відшкодування суми кредиту за умови створення нових робочих місць	Департамент економічного розвитку, торгівлі та залучення інвестицій Полтавської облдержадміністрації, банківські установи	2021-2023	2800,0	2800,0	-
			2021	800,0	800,0	-
			2022	1000,0	1000,0	-
			2023	1000,0	1000,0	-
1.7	Організація та проведення семінарів, тренінгів, ознайомчих	Департамент економічного розвитку, торгівлі та залучення інвестицій	2021-2023	500,0	500,0	-
			2021	100,0	100,0	-

	візитів, інформаційних кампаній зі сприяння розвитку соціального підприємництва	Полтавської облдержадміністрації, навчальні заклади області, громадські організації	2022	200,0	200,0	-
			2023	200,0	200,0	-
1.8	Створення каталогу соціальних підприємств регіону	Департамент економічного розвитку, торгівлі та залучення інвестицій Полтавської облдержадміністрації, ГС «Об'єднання соціальних підприємств»	2021-2023	Не потребує фінансування		
			2021			
			2022			
			2023			
1.9	Сприяння функціонуванню Полтавського бізнес хабу (надання консультаційних послуг)	Департамент економічного розвитку, торгівлі та залучення інвестицій Полтавської облдержадміністрації, громадські організації	2021-2023	1250,0	1250,0	-
			2021	250,0	250,0	-
			2022	500,0	500,0	-
			2023	500,0	500,0	-
1.10.	Організація та проведення семінарів, тренінгів тощо з питань підприємництва, в т.ч. в бізнес-інкубаторах та бізнес-центрах області	Департамент економічного розвитку, торгівлі та залучення інвестицій Полтавської облдержадміністрації, вищі навчальні заклади області тощо	2021-2023	520,0	520,0	-
			2021	100,0	100,0	-
			2022	210,0	210,0	-
			2023	210,0	210,0	-
1.11.	Організація та проведення конкурсу серед учасників АТО/ООС та членів їх сімей «Мій бізнес»	Департамент економічного розвитку, торгівлі та залучення інвестицій Полтавської облдержадміністрації, громадські організації	2021-2023	1430,0	1430,0	-
			2021	430,0	430,0	-
			2022	500,0	500,0	-
			2023	500,0	500,0	-
2. Конкурентоспроможне мале і середнє підприємництво						
2.1	Сприяння розповсюдженню інформації щодо діяльності МСП у сфері рекреаційного/ реабілітаційного туризму	Департамент економічного розвитку, торгівлі та залучення інвестицій Полтавської облдержадміністрації, Департамент культури і туризму Полтавської облдержадміністрації	2021-2023	Не потребує фінансування		
2.2	Організація та проведення конкурсу «StartUP Poltava Region»	Департамент економічного розвитку, торгівлі та залучення інвестицій Полтавської облдержадміністрації, громадські організації, ВНЗ області	2021-2023	480,0	480,0	-
			2021	80,0	80,0	-
			2022	200,0	200,0	-
			2023	200,0	200,0	-
2.3	Сприяння участі МСП у виставкових заходах в Україні	Департамент економічного розвитку, торгівлі та залучення інвестицій	2021-2023	120,0	120,0	-
			2021	-	-	-

	та за її межами	Полтавської облдержадміністрації, структурні підрозділи облдержадміністрації	2022	60,0	60,0	-
			2023	60,0	60,0	-
2.4	Забезпечення інформаційного наповнення розділу «для бізнесу» на вебсайті облдержадміністрації	Департамент економічного розвитку, торгівлі та залучення інвестицій Полтавської облдержадміністрації	2021-2023	Не потребує фінансування		
3.Нові ринки збуту						
3.1.	Забезпечення виготовлення інформаційної продукції/інформаційних послуг щодо промоції виробників Полтавщини	Департамент економічного розвитку, торгівлі та залучення інвестицій Полтавської облдержадміністрації	2021-2023	200,0	200,0	-
			2021	60,0	60,0	-
			2022	70,0	70,0	-
			2023	70,0	70,0	-
3.2	Організація та проведення заходів (виставки, ярмарки тощо) щодо популяризації продукції та послуг що надаються МСП Полтавської області	Департамент економічного розвитку, торгівлі та залучення інвестицій Полтавської облдержадміністрації громадські організації	2021-2023	270,0	270,0	-
			2021	30,0	30,0	-
			2022	120,0	120,0	-
			2023	120,0	120,0	-
3.3	Створення переліку виставково ярмаркових заходів у Полтавській області та розміщення його на вебсайті облдержадміністрації	Департамент економічного розвитку, торгівлі та залучення інвестицій Полтавської облдержадміністрації	2021-2023	Не потребує фінансування		
3.4.	Здійснення інформаційних кампаній щодо участі суб'єктів МСП в українських та міжнародних форумах, семінарах, конференціях, виставках, ярмарках тощо	Департамент економічного розвитку, торгівлі та залучення інвестицій Полтавської облдержадміністрації, громадські організації	2021-2023	Не потребує фінансування		

**Виконувач обов'язків директора
Департаменту економічного розвитку,
торгівлі та залучення інвестицій
Полтавської обласної державної
адміністрації**

О. ОНУПКО

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до проєкту рішення «Про Комплексну програму розвитку малого та середнього підприємництва у Полтавській області на 2021 – 2023 роки»

Розробник проєкту рішення – Департамент економічного розвитку, торгівлі та залучення інвестицій Полтавської обласної державної адміністрації. Не є нормативно правовим актом.

Мета: створення сприятливих умов ведення бізнесу, покращення показників економічного розвитку області, підвищення рівня зайнятості населення, поліпшення та удосконалення інфраструктури підтримки підприємництва, фінансової підтримки та ресурсного забезпечення.

1. Підстава розроблення проєкту рішення.

Проєкт рішення розроблено відповідно до Державної стратегії регіонального розвитку в Україні на період до 2027 року, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 05 серпня 2020 року № 695, Закону України «Про розвиток та державну підтримку малого та середнього підприємництва в Україні» та «Стратегії розвитку Полтавської області на період до 2027 року».

2. Обґрунтування необхідності прийняття рішення.

Підприємництво виконує важливі функції насичення ринку товарами і послугами, формує конкурентне середовище, створює нові робочі місця. За статистичними даними в області спостерігається позитивна динаміка щодо кількості малих і середніх підприємств та фізичних осіб підприємців, якими реалізовано майже 60 % продукції від загальнообласного обсягу.

Для сприяння розвитку конкурентоспроможної соціально спрямованої економіки, приватного сектору та підприємництва запропоновано прийняття Комплексної програми розвитку малого та середнього підприємництва у Полтавській області на 2021-2023 роки.

3. Суть проєкту рішення.

Відповідно до проєкту рішення затверджується Комплексна програма розвитку малого та середнього підприємництва у Полтавській області на 2021-2023 роки, реалізація заходів якої спрямовані на розвиток сектору підприємництва відповідно до державної політики щодо розвитку та підтримки підприємництва.

4. Правові аспекти.

Проєкт рішення розроблено керуючись пунктом 16 статті 43, пунктом 1 частини 1 статті 44 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», статтею 9,10 Закону України «Про розвиток та державну підтримку малого та середнього підприємництва в Україні».

5. Фінансово-економічне обґрунтування.

Для забезпечення виконання заходів з реалізації «Комплексної програми розвитку малого та середнього підприємництва у Полтавській області на 2021-2023 роки» передбачено фінансування за рахунок коштів обласного бюджету на 2021-2023 роки у сумі 7760 тис. грн, в тому числі: 2021 рік- 1900 тис. грн, 2022 рік - 2930 тис. грн, 2023 рік – 2930 тис. грн.

6. Позиція заінтересованих осіб/органів/сторін.

Проект рішення не потребує з'ясування заінтересованих осіб /органів / сторін.

7. Громадське обговорення.

Відповідно до пункту 12 Порядку проведення консультацій з громадськістю з питань формування та реалізації державної політики, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 03.10.2010 № 996 «Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики» проект рішення розміщено на офіційній сторінці облдержадміністрації в мережі Інтернет (www.obladmin.poltava.ua) Крім того, проект рішення пройшов обговорення на профільній комісії Громадської ради при Полтавській облдержадміністрації і отримав схвальну оцінку представників громадськості.

8. Запобігання корупції.

Проект рішення не містить правил і процедур, які б мали ризики вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією.

9. Прогноз результатів.

Реалізація проекту рішення сприятиме покращанню бізнес-середовища в області, підвищенню рівня конкурентоспроможності продукції місцевих товаровиробників, просування їх на внутрішні та зовнішні ринки, збільшенню зайнятості населення.

Очікувані темпи зростання кількості малих та середніх підприємств становлять 103 %, фізичних осіб підприємців – 105 %.

**Виконувач обов'язків директора
Департаменту економічного розвитку,
торгівлі та залучення інвестицій
Полтавської обласної державної
адміністрації**

О. ОНУШКО